

פגע בהו רב פנחס בר אמי, וראה אותם תופסים בספינה, אמר להו — כיצד תפסתם את הספינה והלא רב ושמואל דאמרי תרויהו "והוא שצבורין ומונחין ברשות הרבים", ואתם הלא תפסתם אותה בנהר, שאינו רשות הרבים?

(אמר להו) [אמרו ליה] (67): אנן נמי, מחריפותא דנהרא [היינו ממרכז הנהר, מקום שעוברות בו ספינות רבות, ונחשב כרשות הרבים] תפיסנא. ומועילה תפיסתינו (68).

אתו לקמיה דרבא, באו לדין לפני רבא, אמר

שאם עשאו שליח בפירוש כדי לזכות עבורו קנה אף לרבי יוחנן. ורק היכא שבא לתפוס לבעל חוב בלא שעשאו שליח אלא מדין "זכין לאדם שלא בפניו", לא קנה.

והקשו עליו התוספות, הרי בסוגיין מבואר שאף על פי שיימר מינה את השליח בפירוש מכל מקום לא קנה? והוכיח התוספות מכאן כשיטתו שלעולם אינו יכול לתפוס לבעל חוב.

ויעויין בשיטה מקובצת שישב את דעת רש"י — שסוגיין עוסקת כשאמר לשלוחו "זיל תפסיה" סתם, ולא אמר לו לזכות בספינה עבורו. ולכן לא מועילה תפיסתו.

ויעויין בקובץ שיעורים שהרחיב וביאר — שדעת רש"י לחלק בין היכא שעשאו שליח להיכא שלא עשאו שליח היא — אפילו שגם בלא עשאו שליח הרי זכין לאדם שלא בפניו, מכל מקום דין זה לא שייך במקום שחב לאחרים, כיון שאין חבים לאדם שלא בפניו. אבל כשעשהו שליח בפירוש, הרי שלוחו של אדם כמותו ולמה לא תועיל זכיותו?!.

והש"ך (ק"ה) יישב את דעת רש"י — שמועיל שליח רק היכן ששכרו לשם כך, ואז דינו כפועל, ויד פועל כיד בעל הבית, אך בסוגיין מדובר כשלא שכרו ולכן לא מועילה תפיסתו. ויעויין שם בנתיבות המשפט שדחה את דבריו.

ובעצם הדין שהתופס לבעל חוב היכן שלא חב לאחרים קנה, הקשה הרי"ף בבבא מציעא — מדוע אין הלוח יכול לומר לתופס "לאו בעל

דברים דידי את", ואני אפרע לבעל חובי ממקום אחר?

וכתב הרי"ף, שעל כרחק מדובר כשאין ללוח מהיכן לפרוע, אבל כשיש לו לפרוע ממקום אחר אינו יכול לתפוס אפילו אם לא חב לאחרים.

אך הרא"ש שם חלק על הרי"ף וכתב, שלעולם אם אינו חב לאחרים יכול לתפוס אפילו אם יש ללוח לפרוע ממקום אחר, כיון שהוא שלוחו של התובע, וכמו שהתובע יכול לתפוס אף שלוחו יכול לתפוס. יעויין שם.

67. כך צריך לגרוס לפי פירוש רש"י שלפנינו. אך רש"י במהדורא קמא פירש — שדברי רב פנחס בר אמי התייחסו לרב פפא בלבד. ואמר לו — הנהגת העוגן אינה כלום, משום דברי רב ושמואל, שאמרו תרויהו — "והוא שצבורים ומונחים ברשות הרבים", ואילו הנהגת העוגן הייתה בנהר שהוא כסימטא.

ולפי זה נכון לגרוס "אמר להו", היינו רב פפא אמר לרב פנחס ולרב הונא — "אנא נמי מחריפותא דנהרא תפיסנא", ושם חשיב כרשות הרבים.

68. וצריך לומר — שעמדה הספינה שם בשעת מיתת הבעלים, ולא רק בשעת החטיפה. שאם לא כן — הרי כבר זכו בה היורשים. הרא"ש.

אך הפני יהושע הקשה מלשון רש"י — "לא מצאנוה בשפת הנהר שהיא כסימטא, אלא מזה חטפנוה, שהיה מוליכה באמצע הנהר", ומשמע